

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІКИ ТА ОСВІТИ В УМОВАХ ЦИФРОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ (ByteED-2024)

МАТЕРІАЛИ
I Міжнародної науково-практичної конференції
17–19 квітня 2024 року, м. Харків

ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ

Марина ЛЄДОК

викладач кафедри інформатики,

Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»

Харківської обласної ради, м. Харків, Україна

На сучасному етапі розвитку вищої освіти стандарти підготовки фахівців розширюються, включаючи не лише систему знань, але й практичний досвід загалом, зокрема обов'язковий елемент самостійної діяльності з елементами творчості. Це вимагає вдосконалення форм і методів освітнього процесу в закладах освіти та змінює пріоритети в підготовці майбутніх учителів. Формуванню професіоналізму майбутніх учителів сприяють засоби навчання, зокрема такі, як проєктна діяльність. Під час застосування цих засобів у процесі навчання відбуваються всі етапи творчого процесу людини: виникнення ідеї, її обґрунтування та осмислення, технологічна розробка, практичне втілення, апробація та самооцінка рішення.

Теоретичні засади проєктної діяльності розкривають у своїх дослідженнях О. Барна, О. Боровець, С. Давидова, Л. Савченко та ін. Питання реалізації проєктної технології навчання знайшли своє відображення в дослідженнях та публікаціях американських педагогів: Дж. Дьюї, В. Кілпатрика, Е. Коллінгса.

Професійна компетентність учителя – це актуальна проблема в сучасності, яка широко обговорюється в наукових колах. Це поняття розглядається як динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність педагога ефективно виконувати професійні обов'язки. Діяльність учителя повинна спрямовуватися на розвиток особистості у всіх аспектах шляхом навчання та виховання, що базуються на загальнолюдських цінностях та принципах науковості, системності, інтегративності. Також важливі принципи єдності навчання та виховання, гуманізму, демократії, громадянської свідомості та взаємоповаги між націями та народами, в інтересах індивіда, сім'ї, суспільства та держави. Такі обставини змушують переглянути підходи щодо підготовки вчителів і звернути увагу на проєктну діяльність, яка активно вивчалася науковцями й довела свою ефективність у навчанні певних фахівців, формуванні їхньої професійної компетентності. Метод проєктів, в основі якого творчість є обов'язковою складовою, уже був успішно впроваджений у процесі підготовки вчителів і дослідження показали позитивні результати. Це дозволяє зробити висновок, що проєктна діяльність є ефективним інструментом формування професійної компетентності майбутніх учителів.

Процес виконання проєкту активізує креативне мислення, творчі здібності та сприяє самостійності майбутніх учителів. Проєктна діяльність представляє собою одну з передових педагогічних методик, що відповідає принципам, викладеним у Національній доктрині розвитку освіти, яка

спрямована на перехід до нового типу гуманістично-інноваційної освіти, де основний акцент робиться на процесі здобуття знань, умінь, навичок та життєвого досвіду, які відображаються у формуванні компетентностей.

Л. Савченко відзначила позитивні аспекти проєктної діяльності, зазначивши, що вона створює умови, у яких майбутній вчитель може самостійно отримувати знання або використовувати раніше здобуті, причому акцент здебільшого робиться на пошукові та дослідницькі дії, а не на наслідуванні зразків. Майбутній учитель повинен не тільки засвоїти необхідні знання й уміння, а й навчитися шукати й знаходити об'єкти для їх практичного застосування [2, с. 30–48].

У процесі творчої проєктної діяльності у здобувачів вищої освіти формуються вміння та навички проєктування майбутньої педагогічної діяльності, здатність до нетипового розв'язання поставлених задач, творчо-креативне мислення, розвиваються комунікативні здібності до співпраці й роботи у колективі – колективної діяльності, що дозволить майбутнім учителям, здійснювати педагогічну діяльність на високому професійному рівні [1, с. 38].

Проєктна діяльність є поширеним видом навчальної діяльності. В основі проєктної діяльності лежить метод проєктів – комплексний метод навчання, який дозволяє будувати освітній процес виходячи з інтересів здобувача освіти, що дає йому можливість проявити самостійність у плануванні, організації та контролі своєї навчально-пізнавальної діяльності. Результати роботи над проєктом мають бути «відчутними», тобто для теоретичної проблеми – конкретне її вирішення, для практичної – конкретний результат, готовий до впровадження [3, с. 142–146].

Використання методу проєкту сприяє розвитку професійної компетентності майбутніх учителів, оскільки це дозволяє організувати динамічний процес засвоєння знань, що призводить до удосконалення їхніх індивідуальних професійних якостей, накопичення професійного досвіду та забезпечення безперервного самовдосконалення педагога в майбутньому.

Робота над проєктом включає три етапи:

– підготовчий (визначення теми, завдань проєкту; планування роботи; вибір способів збору інформації, методів аналізу, виду презентації, критеріїв оцінювання);

– практично-дослідницький (збір інформації; вирішення проміжних завдань; спостереження за об'єктами; проведення експериментів; робота з літературою; аналіз інформації; формулювання висновків; оформлення результатів; підготовка презентації);

– заключний (презентація результатів; самооцінка результатів (за визначеними критеріями); захист проєкту) [1, с. 38].

Кожен із етапів роботи над проєктом передбачає виконання послідовності дій, спрямованих на вирішення проблеми мотивації, створення сприятливого освітнього середовища, навчання майбутніх учителів застосовувати свої знання

на практиці для вирішення професійних або життєвих завдань, розвиток ініціативності, самостійності, здатності до прийняття рішень тощо.

Під час проектної діяльності в майбутніх учителів формуються навички та вміння для проектування своєї майбутньої педагогічної роботи, здатність до нестандартного розв'язання завдань, творче та креативне мислення, а також розвиваються комунікативні навички та готовність до співпраці в групі. Це дозволяє майбутнім учителям виконувати свою педагогічну роботу на високому професійному рівні.

Отже, проектна діяльність є актуальною та перспективною в освітньому процесі, оскільки створює сприятливі умови для розвитку творчого потенціалу майбутніх учителів, підвищення їхньої мотивації, отримання необхідних знань і навичок, розвитку інтелектуальних здібностей та формування професійної компетентності, яка є важливою для конкурентоздатного фахівця.

Список використаних джерел

1. Давидова С. В. Роль творчих проектів у формуванні професійної компетентності сучасних учителів. *Педагогіка в системі гуманітарного знання* : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (8–9 вересня 2017 р.). Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2017. С. 36–39.

2. Савченко Л. О. Застосування проектної діяльності в практиці вищої педагогічної школи. Проектна діяльність у технологічній освіті : монографія / В. С. Пекельна, Л. О. Савченко та ін. Кривий Ріг : СПД Залозний В. В., 2012. С. 30–48.

3. Тадеуш О. М. Метод проектів як форма продуктивного навчання студентів. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 16 : Творча особистість учителя : проблеми теорії і практики*. 2017. Вип. 29. С. 142–146.

ОСВІТНІЙ МЕНЕДЖМЕНТ: ВИКЛИКИ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙ **Вадим ЛУНЯЧЕК**

доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітніх наук,
цифрового навчання та академічного підприємництва
Навчально-наукового інституту міжнародної освіти,
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, м. Харків, Україна

Система освіти в Україні знаходиться в стадії перманентного реформування. Частиною цих процесів стала реалізація положень Концепції «Нова українська школа» та інших ініціатив на загальнодержавному й місцевому рівнях. Разом із тим, оприлюднені останнім часом матеріали щодо проблем пов'язаних із темпом і глибиною реалізації реформ освіти, свідчать про наявність системних помилок у цьому процесі. Зауважимо також, що переважна більшість оприлюднених досліджень, у тому числі й «НУШ в 5-6 класах: виклики впровадження» проведене ГО «Смарт освіта» у партнерстві з